

המייל האדום 24 אוג' 2023

קיבוץ / mynet

חדשות הקיבוץ / חדשות התנועה / דעות ובלוגים / בריאות / פנאי ואוכל / המיוחדים / כל הערים

מיינט קיבוץ / חדשות

חמש יצירות פרסקו משנות ה-50' שומרו ונתלו מחדש בחדר האוכל של עין המפרץ

היצירות היו על סף הרס מוחלט ניצלו ברגע האחרון. עמרי שלמון, מנכ"ל המועצה לשימור אתרים: "באמצעות יצירות ייחודיות אלו, מומחש באופן מובהק פרק משמעותי בתולדות ההתיישבות"

יוסי וקנין עודכן 18.08.23, 11:44

האזינו לכתבה 5 דקות

חמש עבודות פרסקו מרהיבות משנות ה-50', שניצלו ממש ברגע האחרון מהרס מוחלט, שומרו והוחזרו השבוע (ג') למשכנם המקורי - חדר האוכל של קיבוץ עין המפרץ.

חמש היצירות חזרו לחדר האוכל של הקיבוץ (צילום: המועצה לשימור אתרים)

תיעוד ושימור היצירות, שארכו כתשעה חודשים, בוצעו בידי המשמרות קטי קנבסקי והילה מסינגר במסגרת 'סקר אמנות הקיר' - פרויקט מיוחד של שימור וחינוך ציורי קיר היסטוריים בכל הארץ, ביחזמת משרד המורשת ובשיתוף המועצה לשימור אתרי מורשת בישראל ויד 'צחק בן צבי.

רקע היסטורי: בשנת 1954, ציירו האמנים שרגא וייל ושמאל כץ על הקיר המרכזי בחדר האוכל של עין המפרץ שבע סצנות המציגות את עיסוקיהם של החלוצות והחלוצים, ברוח התקופה שלאחר קום המדינה ובהשראת הריאליזם הסוציאליסטי: עובד האדמה, רועה הצאן, הדייג, קוטפת הרימונים, חוגג הרוקד, החלילן והמתופפת. הציורים נעשו בשיטת פרסקו, שאת המיומנות בה רכשו וייל וכץ במהלך לימודים מקצועיים באירופה, בעיקר בצרפת.

שרגא וייל ושמואל כץ במהלך העבודות בשנת 1954 (צילום באדיבות ארכיון יד יערי)

Promoted Links by Taboola

צדק היסטורי: תיקון חקיקה בגרמניה יאפשר לאלפי ישראלים לקבל דרכון איחפאי

דקר, פקס, לוי, רוזנברג עו"ד

פחיקט מגדל ONLY אאורה גבעתיים - דיחות 3 חד' במגדל יוקרה בלוקיטן מושלם החל מ-3,680,000₪

אאורה Only גבעתיים

למה כסאות בר הם הבחירה המשלמת לבית שלכם?

mynet

בשנות ה-60', עם השינויים ברוח הזמן בישראל, פחתה ההתלהבות סביב הציורים, והוחלט להסתירם באמצעות לוחות דקורטיביים. בראשית שנות ה-80', בזמן שיפוץ חדר האוכל, החליטו רכסי המשק והבנייה של עין המפרץ באותם ימים, בגיבוי מספר אמנים חברי הקיבוץ, כי עברזמנם של הציורים וכי יש להרוס את הקיר כולו. לא כל חברי הקיבוץ ידעו על ההחלטה, ונחשפו לה רק לאחר שהוחל בעבודות ושניים מהציורים - הדייג וקוטפת הרימונים - כבר נהרסו כליל. מתי להט, בן הדור השני בקיבוץ ובעצמו צייר ומורה לאמנות, היה זה שהבין את עוצמת הפגיעה בנכס ההיסטורי, והצליח למנוע את הרס שאר הציורים.

להט: "הגעתי יום אחד לארוחת הצהריים וראיתי פועלים הורסים את הקיר. מיד רצתי לרכב הבנייה והסברתי שציורי הקיר הם נכס היסטורי ושחייבים לשמר אותם. הקיבוץ הסכים לעצור את העבודות, אבל רק לשבועיים, כי היו חייבים להמשיך בשיפוץ חדר האוכל. אמרו לי שאם אני רוצה להציל את הציורים, אני צריך לעשות זאת בעצמי. נסעתי למחיאון ישראל ודיברתי עם הרסטורטור הראשי שלהם. הוא אמר שניתן להציל את הציורים, אבל לא בשבועיים כי זה תהליך ארוך שדורש גיוס כספים. מאחר שלא היה זמן, נאלצתי לעשות הכל לבד. לקחתי מהארון את הסדינים שלי, הדבקתי אותם על הציורים כדי להגן עליהם, ובעזרת מסור דיסק התחלתי לחתוך בהירות מסביבם. העברתי כל ציור בחתיכות קטנות אליי לדירה, הנחתי את החתיכות על הרצפה עם הפנים כלפי מטה, ואחרי שכל החלקים היו במקומם - בניתי מסביבם מסגרת ויצקתי בטון. כך הם החזיקו כיחידה אחת".

העבודות בשנת 1954 (צילום באדיבות ארכיון יד יערי)

בעקבות הצלת הציורים, התחדש העניין בהם ולאורך השנים הם הוצבו ביחד ובנפרד במספר חללים בעין המפרץ, ואף הוצגו בתערוכות במשכן לאמנויות בעין חרוד ובמחיאון בת ים. בשנים האחרונות, היו תלויים כל חמשת הציורים על קירות מבנה המחסן פריטים רבים נוספים מזיכרוננו המשותף של קיבוץ עין המפרץ, בניהולו של בן הקיבוץ, יגאל דפני.

ההחלטה לשמר את הציורים התקבלה בוועדת ההיגוי של פרויקט אמנות הקיר לאור חשיבותם האומנותית, והתקבלה בהתלהבות על ידי אנשי קיבוץ עין המפרץ, שהקצו סדנה מיוחדת לעבודות השימור, וסייעו בשינוע היצירות (שכל אחת שוקלת כ-130 ק"ג) ובאירוח המשמרים. עבודות השימור עצמן כללו, בין השאר: ניקוי, מילוי סדקים ואזורים מתפוררים, ריטוש, השלמות צבע, ייצוב ועוד.

התייעצות במהלך שימור יצירת "המתופפת". מימין לשמאל: המשמרת הילה מסינגר, מציל היצירות, מתי להט, יועץ השימור דוד בייגלאיזון, מנהל הפרויקט, מיכאל כהן והמשמרת קטי קנבסקי (צילום: אביב שרון)

השבוע, כאמור, נתלו היצירות מחדש בחדר האוכל של עין המפרץ, וכעת שוב יכול הציבור כולו ליהנות מהעבודות ההיסטוריות.

עמרי שלמון, מנכ"ל המועצה לשימור אתרים: "ציורי הקיר - אשר צוירו בידי מיטב האמנים הארצישראליים - פותחים חלון מיוחד במינו לעולם שלם של אורחות חיים ואידיאולוגיות מגוונות, רובן של התנועות הציוניות. באמצעות יצירות ייחודיות אלו, מומחש באופן מובהק פרק משמעותי בתולדות ההתיישבות, שעיקרו חלוצים וחלוצות, וגיבושם של רעיונות לישראלי החדש שצמח כאן. רבים מציורי הקיר נמצאים במבנים היסטוריים לשימור, וכך נוצר מכלול שלם של הסיפור הארצישראלי. לכן, היחמה המשותפת לשימור הציורים היא בעלת חשיבות רבה, ותוצאותיה מעניקות סיפוק לגורמים המקצועיים ולציבור הרחב כאחד. אני מודה למשרד המורשת ולי צחק בן צבי על שיתוף הפעולה המבורך בנושא חשוב זה".

תלם חזרה את היצירות (צילום באדיבות ארכיון יד יערי)

קראו גם:

[משרטט את התוכניות לעתיד המועצה: איתמר מטיאש רץ לראשות עמק המעינות](#)

[הישג למועצה: חוף הכרמל היא אחת הרשויות המובילות ביצור אנרגיה סולארית](#)

[למה כסאות בר הם הבחירה המושלמת לבית שלכם?](#)

ד"ר נירית שלו-כליפא, מנהלת המחלקה להיסטוריה חזותית, אוצרות ותיעוד ביד יצחק בן צבי וראש פרויקט אמנות הקיר: "מאז שהסקר החל לפעול, לפני יותר מעשור, שיתף אותנו הציבור באלפי יצירות המופיעות באתר, כיום - כבר 5000 יצירות קיר מכל הטכניקות והחומרים, שכולן מספרות את סיפור הארץ - והיד עוד נטויה. ביד בן-צבי עובד על המיזם צוות קטן, המונה שתי נשים נמרצות: חן ברנט וסמדר ברק. כיום, בעזרת משרד המורשת, אנו בתחילת פרק חדש, שבו נצא משלב "הסקר" למסלולים 8000 מרחבי מזיאון החוצות העשיר של הארץ".

מיכאל כהן, מנהל הפרויקט מטעם המועצה לשימור אתרים: "שימור היצירות מדגים בצורה נפלאה את ערכי השימור, ואת החובה של החברה להעביר את המורשת המוחשית לדורות הבאים. המורשת התרבותית היא יצירה ייחודית וחד פעמית, שלא ניתן לברוא אותה מחדש. אלמלא הציל אותם מהרס "משוגע לדבר ואיש תרבות", לא היינו נהנים היום מיופיי ומערכים שהם ייצגו: חלוציות, שיתופיות, חברה, חינוך ואמנות. גם אם לרגע הייתה בעבר מחשבה שזמנם עבר, הרי היום אנחנו עדים לנצחיותם של ערכים אלה. הפרויקט מציב דגל לרגליו לשמר את היצירות על פי כל כלל האתיקה של השימור המקובלים בעולם, ואת ביצוע העבודות רק בידם/ האמונות של משמרות ומשמרים מומחים בתחומם".

נושאים קשורים

מיינט קיבוץ מטה אשר